

Presenetljivo zblizanje Bastid izjavlja, med Francijo in Nemčijo da pričakuje popolnega preobrata v francosko-nemških odnosih

Pariz, 17. sept. b. Jutranji »Figaro« poroča, da se je francoski trgovinski minister Bastid včeraj sestal s Hitlerjem na motornem čolnu ter napravil z njim izlet na Wannsee pri Berlinu. Na tem sestanku sta bila navzoča tudi nemški minister za propagando dr. Goebbels in pa guverner dr. Schacht. Nemški kancler Hitler je pri tej priliki dejal francoskemu trgovinskemu ministru Bastidu, da je Nemčija pripravljena izvesti omejitve oboroževanja, če se Francija odreče zvezi s Sovjetsko Rusijo. Razen tega je Hitler pripravljen s Francijo skleniti gospodarsko in kolonialno pogodbo.

Berlin, 16. sept. b. Po informacijah iz zanesljivega vira je prišlo med francoskim trgovin-

skim ministrom Bastidom in guvernerjem nemške državne banke dr. Schachtom do sporazuma v gospodarskih odnosih med Francijo in Nemčijo. Trdi se, da je doseženi sporazum zelo pomemben in da bo povzročil močan preobrat v odnosih med obema državama. V glavnih črtah so izdelane smernice za čim večjo izmenjavo blaga med obema državama, radi česar se bo trgovinski promet zelo povečal. Trdi se, da je Bastid izjavil ožjemu častniškemu krogu, da je zelo zadovoljen z izidom svojega obiska v Berlinu in da se je sporazumel z mordašnjimi nemškimi osebami mnogo hitreje kakor je pričakoval.

Težak položaj Francije

Leon Blum bo govoril — Komunisti čedalje bolj agresivni
Nevarnost preloma z Anglijo

Pariz, 16. sept. b. Francoski ministrski predsednik Leon Blum se je nenadoma odločil za velik zunanje-politični govor, ki ga bo imel jutri v pariškem radu. Ta nenaden sklep Leona Bluma je v vsej francoski javnosti in tudi v zunanji politiki bil precejšen odmev, ker si ne morejo tolmčiti, kaj je nagnalo francoskega ministrskega predsednika, da »maltra naenkrat za potrebno javno govoriti o zunanji politiki Francije. Nekateri so mnenja, da bi moral Blum odgovoriti jutri nemškemu državnemu kanclerju Hitlerju, drugi pa zopet trdijo, da se je Leon Blum odločil za javno besedo o zunanji politiki predvsem zaradi obupnih notranje-političnih razmer. Ta druga verzija je mnogo bolj verjetna, ker je znano, da je v francoskih delavskih množicah, ki jih hujšajo komunisti, veliko nezadovoljstvo zaradi nevarnega stališča vlade ljudske fronte napram dogodkom v Španiji.

Zadnje dni so bile pri Blumu številne delavske delegacije, ki so zopet energično zahtevale, da se ukine prepoved izvoza orožja v Španijo. Blum je z največjimi težavami dokazoval delavskim zastopnikom, kako nevarna bi bila za Francijo takšna igra, pa jih menda kljub temu ni prepričal. Delavske množice še vedno zahtevajo, da vlada dovoli izvoz orožja v Španijo in postajajo vedno bolj agresivne. Sedanja francoski vodilni politiki se dobro zavedajo, da bi ugoditev francoskim delavskim množicam v tem vprašanju pomenila popolno izolacijo Francije — v tem primeru bi jo namreč zapustila še Velika Britanija —, ter si ne marajo nakopati te odgovornosti nase, ker se zavedajo, da bi bil to tudi konec njihovega režima.

Zagrebska vremenska napoved: Deloma jasno, lahno oblačno, podnevi toplo, ponoči zmerno hladno.

Dunajska vremenska napoved: nobena bistvena izprememba obstoječega vremena. Z jugovzhoda toplejši vetrovi.

Nevarno revolucionarno gibanje Kavkaz se skuša osamosvojiti — po vsej Rusiji

Kmetijski panti v Sibiriji — Atentati
na šole in vojašnice v Leningradu

Varšava, 16. sept. b. Po vestih iz Moskve so odkrili novo zaroto proti Stalinu na Kavkazu. V avtonomnih republikah Gruziji, Azerbejdžanu in Armeniji so agenti GPU aretirali mnogo zarotnikov, ki so hoteli izrabiti Stalinov prihod na Kavkaz za upor. Zarotniki so nameravali povzročiti splošno vstajo, ubiti Stalina, nato pa proglasiti neodvisnost omenjenih treh republik. Med aretiranimi osebami je večje število komunistov in višjih vladnih funkcionarjev. Trdi se, da je tudi položaj v vzhodni Sibiriji izredno neuprten, da je v mnogih krajih prišlo do odkritega odpora kmetov proti vladi. Kmetje so sklenili, da ne oddajo zahtevanih količin žita, ki ga hočejo braniti z orožjem v roki. Med kmeti in vojsko je v številnih pokrajinah prišlo do krvavih spopadov. Mnogo kmetov je našlo pri tem smrt. Kljub temu pa ostanje kmetje trdovratni na stališču, da vladi niso več dolžni oddajati žita. Vstaja je v zadnjih

dveh dneh zavzela nevaren obseg ter se že računa s splošno vstajo kmetijskega prebivalstva v vzhodni Sibiriji.

Grozi pa celo nevarnost evropski Rusiji, da se tudi tja prenesejo nevarni upori. Po zadnjih vestih tudi položaj v Leningradu ni preveč ugoden, ker so tudi tam prišli na sled novi zaroti dveh organizacij, ki sta popolnoma neodvisno ena od druge delali proti Stalinu. Izvršenih je bilo tudi cela vrsta atentatov na razne šole in vojašnice. Nekatera šolska poslopja so tako hudo poškodovana, da jih bodo morali porušiti. Zaradi tega ima policija polne roke dela in vrši aretacije v masah. Kaj bi bilo vzrok atentatom na šole, doslej še ni dognano.

Vsi zarotniki bodo v najkrajšem času prišli pred izredno sodišče za zaščito države, kjer jih čaka po tajni razpravi takojšnja smrt na dvorišču zloglasne Ljubanke.

Italijanski listi poudarjajo, da je zagotovitev dobave premoga s strani prijateljske države zelo važna tudi z obrambnega stališča.

Atentat na Degrella

Bruselj, 6. sept. b. Na voditelja belgijskih reksistov Degrella je bil izvršen atentat, vendar pa atentator Degrella ni zadel. Degrella je bil v spremstvu svojih pristavev na majhni ladji, ki je naenkrat nekdo pričel sridito streljati iz revolverja, istočasno pa je z druge strani padalo nanj tudi kamene. Spremljevalec Degrella je bil nevarno ranjen, samemu Degrellu se pa ni zgodilo nič.

Belgrad, 16. sept. m. Kmetijski minister dr. Svetozar Stanković je včeraj zvečer priredil na čast bolgarskim veterinarjem v hotelu »Bristol« slavnostno večerjo.

Volitve v Dolenjem Logatcu

V nedeljo, 20. septembra, bodo v Dolenjem Logatcu občinske volitve. Kakor drugod, tudi tukaj niso upali protidemokratski jencevarji nastopiti pod svojim pravi imenom, ker so pri ljudeh preveč zasvoženi. Svojo pravo firmo so skrili pod lepo donečo »gospodarsko listo« in z njo sedaj agitirajo po Logatcu, češ: pogledite, nam ni za, kako politiko, nam je izključna skrb dobro občinsko gospodarstvo. Kakšna je ta izključno gospodarska lista, povedo več ko dovolj pisma dr. Kramerja, ki jih pošilja logaškim volilecem z milo promnjo, da rešijo potapljalčjo se JNS zloglasnega spomina. Pisma dr. Kramerja se glasé:

Velepospšovani gospodi!

Vljudo Vas prosim, da podprete pri volitvah, ki se vrše za občino Dolenji Logatec dne 20. septembra t. l. gospodarsko kandidatno listo in glasujete za dosežanega predsednika občine g. Gregor Tršarja.

Prepričan sem, da bodele s tem najbolje izvršili svojo državljansko in nacionalno dolžnost.

Računajte tudi Vi na moje nesebično podporo

Važna seja angleške vlade

Nemčija dobi kolonijo?

London, 16. sept. b. Pod predsedstvom finančnega ministra Neuvillea Chamberlaina bo konec meseca seja vlade, na kateri se bo obravnavala mednarodni politični položaj. Predvsem bodo razpravljali o konferenci petih velesil, zlasti pa o tem, kako bi bilo mogoče dobiti Nemčijo in Italijo, da sodelujeta na tej konferenci. V angleških političnih krogih so se spriznili z mislijo, da s to konferenco pred božičem ne bo nič. Na seji vlade se bo proučilo tudi vprašanje reforme Zveze

narodov. Kaže, da Anglija ne želi toliko reforme same Zveze narodov, kakor njenega tajništva, ki mu hoče dati popolnoma administrativni značaj, tako da ne bo več nekaka vlada nad vladami. Dalje se bodo temeljito proučili tudi kolonialni problemi, ker zlasti Nemčija dela na to, da se pred vsemi drugimi problemi reši kolonialno vprašanje. Po tej seji bo angleška vlada izdala spomenico, v kateri bo obsežno točno stališče Anglije do vseh aktualnih političnih problemov.

Aleksander Zaimis

Atene, 16. sept. AA. Sinoči je preminul v nekem dunajskem sanatoriju v 79 letu bivši predsednik grške republike Zaimis. Njegovo truplo bodo prepeljali v Atene.

Aleksander Zaimis je bil rojen 28. okt. 1855 kot potomec stare ugledne družine, ki je že v dobi osvobodilnih vojen v III. desetletju preteklega stoletja igrala v Grčiji pomembno vlogo. Svoje štu-

dije je končal v Nemčiji, kjer je v Heidelbergu promoviral kot doktor obojnega prava.

V politiki svoje dežele je od 1890. leta dalje igral kot minister ali ministrski predsednik v raznih vladah, ki so se čisto menjale, pomembno vlogo. Navadno so ga poklicali v osrednje, kadar je bilo treba kak zamotan položaj rešiti. Tako v letu 1898, med vojsko a Turčijo, ki jo je končal z ugodnim mirom. Leta 1906. je bil na željo velesil poslan na Kreta kot višji komisar, kjer je bil, kakor tudi pozneje v Atenah, stalni nasprotnik Venizelosa. Med svetovno vojsko je bil trikrat ministrski predsednik. Bil je ministrski predsednik tudi tedaj, ko je bil odstavljen kralj Konstantin.

Po grškem porazu v Mali Aziji je bil Zaimis od oktobra do novembra 1922 zopet ministrski predsednik. Pozneje pa je stopil v ozadje. Šele decembra 1926. leta ob padcu Pangalosa, se zopet pojavi kot prednik vlade. V maju 1928 je poziklil Venizelos zopet priti na oblast in je dosegel, da je Zaimis odstopil.

Ko je Konduriotis decembra 1929. Odložil državno predsedstvo radi slabega zdravja, je bil 14. decembra za njegovega naslednika izvoljen Zaimis radi tega, ker Venizelos tega mesta ni hotel prevzeti. Ostal je predsednik republike do kondilisovega udara 1935, ko je slednjič regent.

Poročil se je šele 1925. leta z neko dunajčanko, ki je bila nekoč učiteljica, pozneje pa bolniška strežnica v zdravilišču Aversperg na Dunaju.

Zaimis je veljal vedno za zelo pametnega, umirjenega politika. Znan je bil po svoji redkobesednosti, tako, da so mu nadelo »pearl to je riba.

Delo na proračunu

Belgrad, 16. sept. m. Finančni minister dr. Dušan Letica se je včeraj vrnil v Belgrad, kjer je takoj poklical na poročanje načelnike posameznih oddelkov njegovega ministrstva. Finančno ministrstvo končuje dela za sestavo novega proračuna za proračunsko leto 1937-38, ki ga bo dne 20. oktobra po ustavnih določbah predložilo narodni skupščini, da o njem razpravlja. Nov proračun je realen in popolnoma uravnotežen. Vse postavke dohodkov so zagotovljene, medtem ko se je pri postavkah za izdatke upoštevalo skrajno varčevanje.

Po smrti Svetozarja Pribičevića

Belgrad, 16. sept. Danes dopoldne ob 2 so odptovali v Zagreb prvaki bivše samostojne demokratske stranke iz Belgrada in Vojvodine, med katerimi so dr. Kostić, dr. Bošković, dr. Djermanić, dr. Moć in dr. Bulić. Danes zvečer se bodo sestali v Zagrebu s prvaki SDS iz Zagreba in bodo imeli konferenco, na kateri se bodo razgovarjali o položaju, ki je nastal s smrtjo Svetozarja Pribičevića in o vprašanju njegovega pogreba. Pribičevićeva odobina je prepustila odločitev glede načina in kraja pogreba vodstvu bivše samostojne demokratske stranke. Jutri bodo SDS odptovali v Prago na pogreb. V Pragi bo ob tej priliki konferenca vodstva bivše SDS in bo tudi odprt njegov politični testament. Po pogrebu bo sklicana v Zagrebu seja širšega glavnega odbora, ki bo imela nalogo, da izvrši zadnjo voljo pokojnega Pribičevića, ki jo je izrazil v testamentu. Za tem bo v Zagrebu sklican širši strankin forum, na katerem bo izvoljeno novo strankino vodstvo.

Zagreb, 16. sept. b. Smrt Svetozarja Pribičevića je napravila v vsej javnosti globok vtis. Današnji tisk prinaša njegovo sliko, njegov življenjepis in poročila o njegovih zadnjih urah v Pragi. Casopisi prinašajo tudi razne sožalne brzojavke, ki so bile poslane njegovi družini. Dr. Vladko Maček, Jakob Delažić, Večeslav Vilder in Srđan Budisavljević so izdali v imenu kmečke demokratske koalicije posebno osmrtnico, istočasno pa je dr. Maček poslal še posebno pismo ge. Pribičeviću, v katerem ji izreka svoje globoko sožalje. Bivša HSS in SDK sta sestavili program vseh žalnih svečanosti, ki bodo v teku tega tedna. V Prago sta odptovala danes odposlanca kmečke demokratske koalicije dr. Pernar, Večeslav Vilder, z njima pa potujejo še Duše Bošković, dr. Milan Kostić, Srđan Budisavljević in dr. Hinko Krizman, ki se bodo udeležili Pribičevićevega pogreba v Pragi, kjer ga bodo položili k večnemu počitku.

Belgrad, 16. sept. m. Zaradi smrti Svetozarja Pribičevića sta seš bivše demokratske stranke Ljubomir Davidović in seš bivše kmetijske stranke Jovan Jovanović poslala sožalne brzojavke dr. Vladku Mačku, Svetislavu Vilderju ter vdovi pokojnega Pribičevića.

Split, 16. sept. m. Danes popoldne so prvaki bivše SDS prisostvovali komemoraciji za pokojnim Svetozarjem Pribičevićem.

Pogajanja s CSR za socialno zavarovanje delavcev

Belgrad, 16. sept. m. Tekom prihodnjega tedna se bodo pričela v Pragi pogajanja med našo kraljevino in Češkoslovaško za sklenitev konvencije o socialnem zavarovanju delavcev in nameščencev. Kot podlaga za ta pogajanja bo v glavnem služila konvencija o zavarovanju delavstva, ki je bila sklenjena z Nemčijo, a glavna karakteristika te konvencije bo načelo reciprocitete v postopanju napram našim delavcem in nameščencem na Češkoslovaškem in napram češkoslovaškim pri nas. Ministrstvo za socialno politiko je v soglasju z zunanjim ministrom že imenovalo delegacijo, ki bo odptovala prihodnji teden v Prago na pogajanja. To naše zastopstvo bo vodil načelnik v ministrstvu za socialno politiko, Dušan Jeremić, člani pa so Milivoj Milčić, svetnik zunanjeje ministrstva, Albert Vizjak, seš oddelka ministrstva za socialno politiko, Cvetan Sribar, referent v istem ministrtvu, Mešković Pavel, inspektor rečne plovbe, Vrnčić Janko, ravnatelj Pokojninskega zavoda za privatne nameščence v Ljubljani in Santić Jenko, ravnatelj omenjenega zavoda.

Romanje v Dobrudžo

Belgrad, 16. sept. AA. Letos poteče 20 let od ustanovitve prve prostovoljske divizije in njenih slavnih bojev v Dobrudži. Glavni odbor zveze vojnih dobrovoljcev je sklenil v zvezi s tem prirediti romanje v Dobrudžo na grobove padlih tovarišev in tam počastiti njihov spomin in položiti vence na njihove grobove. Predsednik vlade ja za to romanje naših veteranov dovolil potrebne dopuste vsem državnim nameščencem, bivšim bojevnikom in prostovoljcem, ki bi hoteli na to romanje. Ta dopust se jim ne bo vstel v redni letni dopust. Odkod iz Belgrada bo 24. septembra, vrniti v Belgrad pa 28. septembra.

Osebnosti

Belgrad, 16. sept. m. Prestavljen je sodni official Drasler Ivan iz Mokronoga v Novo mesto. — Napredovali so za uradnike VIII. skup. pri Poštni hranilnici v Ljubljani: Pregelj Olga, Premrov Zdenka in Dic Ivan; za računovodje VIII. skup. pri isti hranilnici: Vrhovec Pavla, Pegan Sonja, Gračnar Matilda, Jakopič Ana, Mozetič Marija, Sneler Frančiška in Smerkolj Emilija. — Z odlokom finančnega ministra je prestavljen na carinarstvo Dravograd Meža Miljak Niko, carinik VIII. skup. iz carinarice v Debru.

Sarajevo, 16. sept. m. Včeraj zvečer ob 21 je umrl na svojem stanovanju vpokojeni bivši poglavar muslimanske verske zajednice Rejs ul Ulema, katerega ime je Hafi Hafis Ibrahim Efendija Maglajić.

Belgrad, 16. sept. m. Na podlagi pritožbe SK Primorja iz Ljubljane nad nepravilnim delovanjem leine skušnice Jugoslovanske lakoatletske zveze, ki je bila 8. decembra lanskega leta v Zagrebu, je minister za telesno vzgojo dr. Rogić izdal odlok, s katerim je razveljavil vse sklepe omenjene skupščine ter odredil, da se mora v teku 14 dni vršiti nova skupščina.

Belgrad, 16. sept. m. Danes popoldne je moštvo »Hajduka« ki se je zadržalo v Belgradu zaradi nedeljske prvenstvene tekme z »BSK« igralo prijateljsko tekmo v navzočnosti 3000 gledalcev s sportnim klubom »Jedinstvo« ki sloji na čelu prvega razreda. Tekma je končala z rezultatom 4:0 (3:0) v prid »Hajduka«.

Belgrad, 16. sept. m. Pri prekopavanju ulice Kralja Aleksandra so delavci našli na dva okostnjaka, ki verjetno datirata iz časa bombardiranja Belgrada.

Drobne vesti

Castel Gandolfo, 16. sept. AA. Sv. oče je sprejel v avdienci avstrijskega državnega podtajnika v zunanjem ministrtvu Schmidta.

Dunaj, 16. sept. AA. Tukaj se trdi, da bo francoski poslanik na Dunaju Gabriel Pauau kmalu imenovan za veleposlanika v Rimu in sicer pri Quirinalu.

Gibraltar, 16. sept. AA. (Havas.) Semkaj je prispel minister angleške vojne mornarice sir Samuel Hoare. Pregledal bo gibraltarsko pomorsko oporišče.

London, 16. sept. AA. (DNB.) Današnji jutranji pišejo, da je bci znanega angleškega politika Winston Churchill, igralka, odptovala včeraj brez vednosti svojih staršev s parnikom »Bremen« v New York. Tam se bo poročila z igralcem Olivierom, ki se je v njim seznanila v Londonu. Ker ji oče ni hotel dati dovoljenja za to poroko, se je brez vseh sredstev le s štirimi funti denarja odpeljala čez Ocean, da se poroči s svojim izvoljenecem.

Hmelj

Celje, 16. sept. Uradno poročilo banovinske hmeljske komisije za Slovenijo z dne 16. septembra 1936. Za hmeljske kupčije traja zanimanje in povpraševanje za vse vrste blaga dalje. Cene so v glavnem ostale neizpremenjene ter se plačujejo za prvovrstno blago 24—26 din za kg, za res izobno blago pa tudi 27 din za kg. Prav tako se kupujejo v istem obsegu tudi ostale vrste hmelja in se plačujejo od 14 do 24 din za kg. Slabše blago pa se prodaja izpod te cene. Tendence je za najboljšje blago prav krepka.

Jaunkoikua Eta Lagizara!

»Jaunkoikua Eta Lagizara, Bog in stara pravda!« Tako odmeva na tisoče glasov v Ustarizu, pod hrastom stare pravde. Po slemenih gora, po vaseh v Gipuzkoa, Araba, Bizkaya, Naparoe odmeva klic in slišati ga je onstran Pirene, kjer bivajo Baski pod francoskim pokroviteljstvom v pokrajinah Lapurdi, Bee-naparoa in Zuberea. Kljubovalno ko divje neurje grmi mogočen zbor v vedro pirenjsko nebo: »Gora Euskadi Azkatutu! Zivela baska svoboda!« Rdeče-belo-zelene zastave Euskaldunakov, Baskov, vihraje v soncu.

Španska državljanska vojna besni v deželi Baskov! In Baski so na strani rdečih. Kako je mogoče, da so Baski, otroci najpobožnejšega naroda na svetu, v zvezi z antikristom? Kaj so pozabili na svoje geslo: »Bog in stara pravda!«

Izenada je stopil ta narod, ki že dolgo ni bilo nič slišati o njem, spet na pozorišče. In veliko jih je, ki ne vedo o Baskih ničesar drugega, ko da je njihovo narodno pokrivalo prešlo v evropsko modo in pokriva dandanes množico pametnih in nespetnih glav.

Glede na svojost so Baski vprav poseben narod. Sami sebi ne rečejo Baski, marveč »Euskaldunak«, druge ljudi na svetu pa imenujejo skupno »Erdaldunak«. Ljudi delijo na take, ki govorijo basčino in na take, ki je ne govorijo. Oni sami so torej Euskaldunak, ki znajo basko. Tako imajo skoraj isto pojmovanje ko svoj čas Grki, ki so delili ljudi na Grke in barbare.

Baski se morejo ponašati, da

imajo najstarejše rodove.

Dandanašnji, seveda, tvorijo le majhen kotiček. Razdeljeni so; manjši del je v Franciji, večji pa v Španiji. Baska ima sedem provinc v Španiji, ki so širi, v Franciji pa tri. Po basko smo jih že zgoraj imenovali; bolj znana pa so nam ta imena v španščini: Quipuzcoa, Alava, Bizkaya in Zgozornja Navarra. V Franciji po francosko: Labourd, Spodnja Navarra in La Soul. Del Baskov se je izselil v države La Plata. V Biskayi so najbolj gosto naseljeni, na kvadratnem kilometru je 189 oseb, kar je najgostejša naseljenost v Evropi.

Baski niso bili zmeraj narod poldruga miliona (ko Slovenci); njih prednikov je bilo veliko in bili so mogočni. Sicer dandanes noben znaštnik ne vé, odkod so Baski, a v tem se strinjajo vsi, da

so najstarejši evropski narod.

Nekateri menijo, da izhajajo iz azijske pokrajine Iberije, drugi jih vežejo z Etruski, da celo s praviljenim otokom Atlantido. Ker je njih jezik goltniški, je baje njih domovino iskati pri uraltajskih narodih, drugi spet menijo, da je berberski jezik soroden basčemu.

Jezik Baskov je prav za prav poglavje zase. Niti najmanj ni soroden niti enemu jeziku v Evropi. Seveda je basčina pomešana z različnimi latinizmi in z maverskimi izposojenkami. Baski pravijo svojemu jeziku euskera. Vsak Erdaldunak (vsak tujec) se ga prav težko nauči. Ker so razne pripone tako priljubljene in se glasovi tako različno spregajo, je treba imeti izredno dober spomin, če si hoče človek vse to zapomniti. Edino to naj omenimo, da ima samo sedanjí čas glagolov imeti in biti

tisoč pet in štirideset oblik!

Ubogi Erdaldunak, ki se moraš učiti Euskere!

Baski imajo mnogo pesmi, deloma prastarih pesnitev in slavošpevov, ki jih pojejo pri narodnih prireditvah. Sebe v novejši dobi so dobili tudi svoje leposlovje. Pisateljstvo se je bavilo najbolj z nabožnimi knjigami, slovnici in pesmaricami. Iz 16. stoletja izvirajo pesnitve duhovnika d'Etxepareja. Iz 19. stoletja je zbirka pesmi Iz-tuetaja, zbirka, ki vsebuje večinoma rodoljubne pesmi. Njen naslov je: »Gipuzkoako dantza gogoangarrien condaira«. Druga zbirka rodoljubnih pesmi istega pesnika Iz-tuetaja je: »Euskaldun ancina ancina« Ta are lendabico etorquien«. Iz-tuetaja je napisal tudi basko pisano zgodovino Quipuzcoaja; Hiribarens pa je napisal zgodovino vseh Baskov. V novejši dobi je Azkue, ki s svojimi deli omogoča tujeu dostop v skrivnosti Euskere, zlasti s svojo slovnico, ki se mora vsak potnik oborožiti z njo. Tudi jezuit Larramandi je izdal slovnico baskega jezika.

Cepnav so Baski ostanki naroda, ki je bil nekoč mogočen, pa vendar niso kaki pohabljeni nasledniki; prav nasprotno! Ze rimski cesar Avgust jih je napadal, a nikoli popolnoma premagal. Arabci, ki so si povsod vse podvrgli, si Baskov niso nikoli podjarmili. Ko je Karel Veliki zmago-slavno odhajal iz Španije domov, se Baski niso zbal mogočnika in so napadli v dolini Roncevalles njegove vozataje, da so se oškodovali za škodo, ki so jim jo prizadejali Franki na poti v domovino. Vzeli so težko oboroženim Frankom vso prtljago in veliko Frankov je ostalo ondi, med njimi tudi slavni grof Roland, ki je bil kasneje junak v številnih pravljicah.

Tudi v najnovejši dobi se Baski kar opazno gibljejo. Kako je torej moči razumeti, da so deli tako iskreno katoliškega ljudstva,

nikjer ni toliko duhovniških in redovniških poklicev

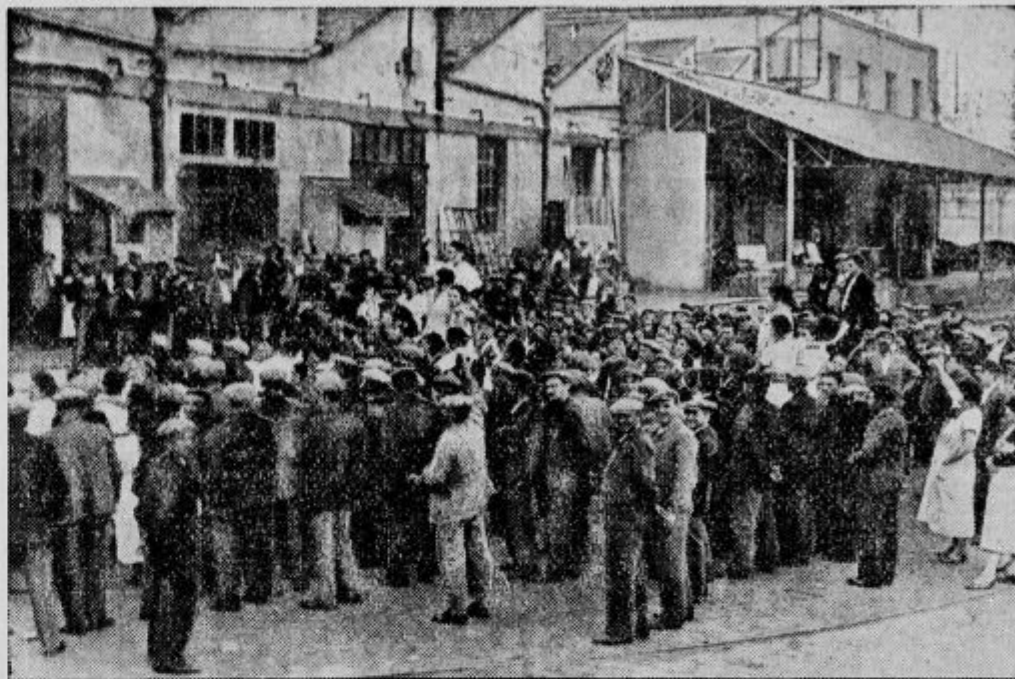
— na strani rdečih, katerih strahotna grozodejstva so vnebovpijoča?

Provincia Navarra odklanja vsakršno sodelovanje z Madridom, dokler bo Madrid zoper Cerkev. Tako kakor Navarra misli in dela veliko drugih Baskov. En del pa je le v vrstah rdečih. Pa ne zato, ker bi ta del čutil boljše vike malike, ampak zato, ker beli narod Baskov ničesar slišati o separatističnem gibanju Baskov, Kataloncev in Galicijanov; madridska vlada je pa vsem tem obljudila popolno neodvisnost.

Irun je padel v roke belih. V divjem begu so rdeči zbežali čez mednarodni most v Hendaye, z njimi tudi separatistični Baski.

S solzami besnega srda v obeh so stali na francoski strani mostu. Borili so se v družbi rdečih; z rdečimi vred so pred svetom krivci. Zdaj pa vidijo, da jih je Madrid izdal! Saj niso hoteli ničesar drugega ko basko svobodo. Klic »Gora Euskadi Azkatutu!« je postal njih usoda.

Zdaj se pač zavedajo svoje slepote. Nekele bo stal pač ves narod Baskov združen pod hrastom stare pravde za Bilcarjem, svetom najstarejših, in soglasno se bo dvignil v radostno nebo njih Pirenjske domovine klic: »Jaunkoikua Eta Lagizara, Bog in stara pravda!«

Novi štrajki v Franciji. V tvornici za gumijevе obročje v Clermont-Ferrandu so začeli delavci štrajkati in so zasedli tvornico in županstvo. Redarji so morali napraviti red.

Prvi, ki je prišel na Matterhorn

Ko je Edvard Whymper, doma iz Londona, leta 1860 prvokrat prišel v Alpe, tedaj je moral izvršiti trezno, poklicno delo in ni prišel zato, ker je hrepenel po gorah ali da bi se boril z mogočniki, vrhunci ledenikov! Naročeno mu je bilo, naj napravi slike Alp, naj ilustrira delo profesorja Donnaya, ki je skušal obvladati Mont Pelvoux. A tedaj je zašel mladi Anglež — 20 let mu je bilo — v čarobno oblast alpskih krasot. Kar začaral ga je ta svet, vsi ti nedotaknjeni ledeniki, vse to trdo življenje hribo-lazcev in vodnikov. Zakaj, tedaj je bila turistika v Alpah še v povojih in Matterhorna in drugih višav se ni bil še nihče dotaknil.

Edvard Whymper je postal alpinist. Kmalu je svet začel govoriti o njem. Ze leta 1861 si je osvojil Mont Pelvoux, najvišji vrh Dauphinejskih Alp, kjer so že mnogi poizkušali srečo in si jih je že nekaj uničilo življenje. A to je bil šele začetek. Smotri Edvarda Whymperja so bili zmeraj večji in mnogo drznih naskokov se mu je posrečilo, dokler se ni spraval na najnevarnejšo, največ žrtev zahtevajočo in nezavzeto steno na Matterhornu.

Do 14. julija 1865 je Whymper nič manj ko šestkrat — sam in z drugimi — zaman skušal priti na Matterhorn. Vendar ni omagal. Smoter njegovega življenja je bila vprav ta gora, ki jo je kar moral in hotel zavzeti kot prvi na svetu. Ondi je bil tudi junaški vodnik Jean Antoine Carelli, Italijan, navdušen hribo-lazec, bojevnik iz bitke pri Solferinu. Prav iskreno si je želel, da bi z italijanske strani zavzel Matterhorn. Prejtnje prijateljstvo z Whymperjem se je radi tekmovalja nekoliko ohladilo. Prisegel je, da ne bo dopustil, da bi ta Anglež in njegovi tovariši prvi prišli na Matterhorn in bi oni zasadiли angleško zastavo v sneg. S tem se je boj za Matterhorn, vprav v juliju 1865, vprav napeto poostil. Na eni strani je bil Carelli, ki se je z drugimi hribovskimi vodniki posvetoval glede na naskok na Matterhorn z južne strani — kar je kmalu izzvalo vihar navdušenja več turistov; na drugi strani pa je bil Whymper, ki je takoj, ko je zvedel o Carel-

jevi nameri, pozval lorda Douglasa, Hudsona, Hadowa in vodnike Croz, z bratom Lochmatter. Pozval jih je, da se morajo spraviti dne 14. julija na Matterhorn, ali pa bo Carelli zmagoval.

Whymper in tovariši so se s Zermatto odpravili na pot. In uspelo jim je, kar se je zdelo nedosegljivo: prišli so na Matterhorn! Carelljevi tovariši, ki so zagledali ljudi na vrhu, pač niso vedeli, da so bili to Whymper in tovariši, ki so jim odnesli venec zmage. Natanko niso bile nikoli pojasnjene potankosti tega dramatičnega poglavlja, ki se je dogodilo 14. julija leta 1865. Pravijo, da je bil Mr. Hadow v gorah še bolj plašen, kakor je še sploh bil po svoji naravi. Omahnil je, z njim pa Mihael Croz. Vrv se je pretrgala in tudi lord Douglas in Hudson sta sircala v brezdni prepadi. Le Whymper in brata Lochmatter so se rešili.

Takoj po povratku je Whymper poskusil vse, da bi spravil ponesrečence nizdol. Zaman. Matterhorn je bil premagan, toda zahteval je svoje smrtno žrtve.

Cez tri dni na to je tudi Carelli, ne da bi bil kaj slutil o nesreči Angležev, z italijanske strani prispel na Matterhorn. To pot se ni ponesrečil, pač pa je tudi njega zahteval Matterhorn: leta 1890 je umrl od onemoglosti prav zato, ko je skušal še enkrat priti na vrh. Vzela ga je bela smrt.

Whymper pa je bil do konca življenja — last alpskega gorovja. Nihče ni v njegovi dobi bolje poznal vse te gore in ledenike. Svoje boje z vrhovi gora je popisal in izdal v knjigi, v pouk turistom. — Tudi z gorsko boleznijo se je uspešno boril. Radi nje je potoval tudi v južnoameriške Ande v letih 1879—80. Seveda je tudi tu plezal po gorah in si je osvojil tudi Chimborassa.

Vendar je Whymperja vedno spet vlekle v »njegrove prelube Alpe«. V njih sencí je tudi zatisnil oči. Dne 16. septembra 1911 je ta veteran gora, prvi osvajalet Matterhorna, umrl v Chamoni.

Dedno prekletstvo

Medtem ko navdušeno piše dnevni tisk o Stalinovi novi državni ustavi, nadaljuje Rusija staro življenje. V Moskvi so v teku treh dni zaprli in obsodili 208 zastopnikov prepovedane zasebne trgovine. Zaplenili so jim nekaj koles in gramofonskih plošč, 253 kosov pletenin, 203 storjene obleke, 278 parov čevljev in 1000 m raznega blaga. To pomeni po točnem šteju po eno jopico in po en par in pol čevljev na trgovca. Moskva šteje zdaj do 3 milijone prebivalstva. Kapitalistični roparji, ki so mu z združenimi močmi odtegnili en tisoč m blaga, so povprečno prikrajšali slehernemu prebivalcu rdeče prestolice za 3 mm bombaževine. A to mora biti hud zločin, ker je že romalo 32 prodajalcev v Sibirijo in Srednjo Azijo. Istočasno se nadaljuje »čiščenje« komunistične stranke, in se odmerijo izdatne kazni onim, ki so tajili svoje buržujsko pokolenje. »Pravda« sama je morala poseči v zadevo nekega petkrat odlikovanega konjarja, ki je z ljubeznijo skrbel za povzdigo konjereje. Izgubil je namreč službo in dobil 18 mesecev ječe, ker je prikrival, da je nekoč, »ko je bil on sam 2 leti star«, je imel njegov oče majhno trgovino na kmetih. Protest »Pravde« je zalegal. Državni pravdnik SSSR Višinski, je pomilostil obsojenca. A deset-tisoči drugih seveda niso bili deležni slične izredne sreče.

Zaslужek. »Tale živi samo od napak, ki jih drugi delajo.«
»Kako neki?«
»Radirke izdeluje.«

Kolo s propelerjem. Nova tehnična igrača, ki jo je neki Francoz proizvajal v Parizu. S propelerjem upa doseči večjo brzino.

»Blagoslov« boljševizma v Španiji. Rdeči iz Španije govori v radiu: »Pozor, pozor! Civilizacija se širi, tu, poslušajte, naš program...«

Kraljestvo bacilov

To je italijanski zavod za serume v Asmari, glavnem mestu italijanske kolonije Eritreje. Le nekaj kilometrov zunaj mesta je ta znameniti zavod sredi samih pašnikov. Kdor pride v eno izmed belih poslopj, vidi na obeh straneh dolge veže več vrat z napisi: kolera, kuga, koze, steklina itd., kar pomeni, da smo v kraljestvu bacilov. Znanstveniki v belih plaščih se ukvarjajo z drobnogledi in imajo cevke v rokah, ki bi njih vsebina zadoščala, da umori prebivalstvo največjega mesta na svetu. — Tu smo v poslopju za preizkuse, a v drugi hiši so kar sodčki bacilov, ki držijo po 200.000 serumovih injekcij zoper konjsko in govejo kugo.

Da more zavod v Asmari proizvajati vse te serume, ima 3000 volov in krav, ki jih redijo v najmodernejših hlevih. Lani so v marcu samo v Eritreji cepili 44.276 glav goveje živine. Prej je poginilo po 30 glav živine od sto, zdaj niti ne po ena na sto glav živine.

Asmarski zavod more dajati zdravstvenim oblastem na Vzhodni Afriki po 50.000 doz cepiva zoper koze na teden. Lani so jih razposlali 453.067. Serum prenašajo letala iz kraja v kraj, ker ceste še niso narejene.

Ce hočete vedeti

V križarskih vojskah so krščanski vojščaki prehodili na dan po 5 do 10, le malokdaj po 20 kilometrov.

Japonski jezik nima ne h, ne l.

Krompir ima več ko 1000 raznih vrst.

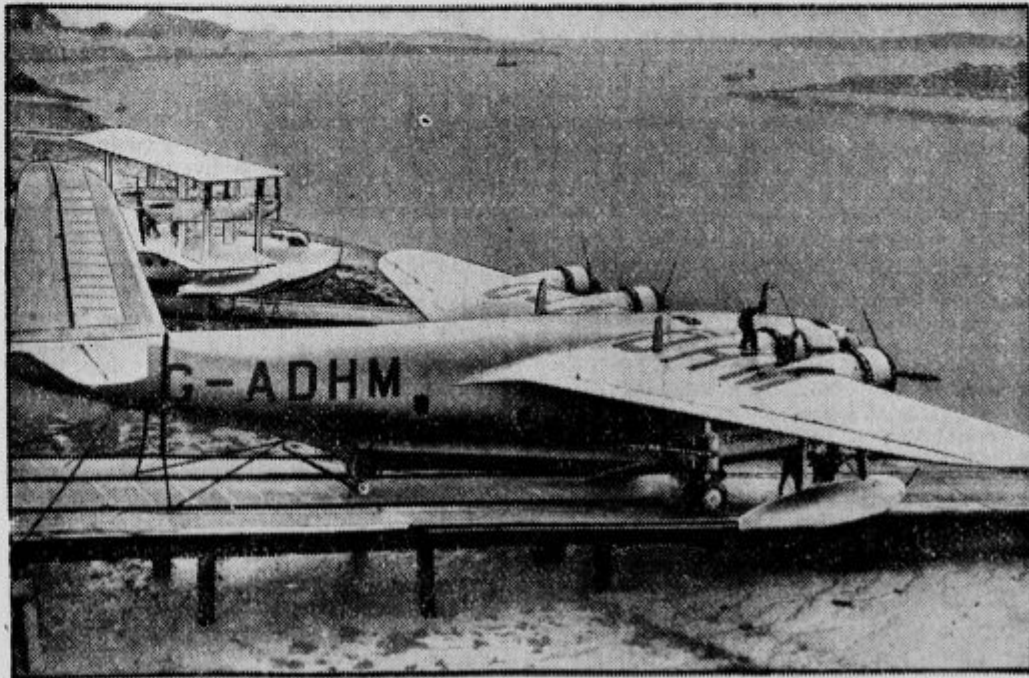
Svetlo pismo so doslej prevedli na 400 jezikov in na različna narečja.

Sator, ki se uskoči, ko se zmoči.

»Liza, kaj pa je z mojim čopičem za brtje? Kar za nič je!«
»Res? Čudno. Se včeraj, ko sem z njim ple-skala okno, je bil prav dober!«

»Draga moja, skrečiti se bo treba, denarja bo premalo za takšno gospodinjstvo.«
»V redu. Ti se boš zdaj sam bril, jaz pa te bom odvadila kajenjale«

Novo angleško preokceansko letalo »Caledonia«, ki z njim preizkušajo polete.

Bejek Janko, župn. upravitelj:

Prekmurski sezonski delavci

(Nadaljevanje.)

Nisem mislil pisati o naših delavcih v Franciji, pa me je speljalo. Moj namen je opisati življenje naših sezonskih delavcev v domovini, predvsem na državnem veleposestvu »Belje«. Ta kraj in delavce sem obiskal v mesecu juliju. Šel sem, da bi delavci lahko opravili svoje verske dolžnosti. A pri tem sem se tudi podrobno zanimal za socialne razmere našega delavstva. Zaradi boljšega vpogleda v tamkajšnje delavske razmere hočem najprej v glavnih potezih opisati

IMOVINSKO STANJE DRŽAVNEGA VELEPOSESTVA BELJE.

Od Osijeka, Belega Manastira in Kneževih Vinogradov, ob Donavi pa vse do madjarske meje — to je »državno dobro Belje« v Baranji. Vse ta kompleks obsega 86.000 katastralnih orolov. Veleposestvo je razdeljeno v enajst uprav in sicer so: Jasenovac, Mirkovac, Brestovac, Sokolovac, Kozjak, Podunavlje, Sirina, Knežovo, Zeleno polje, Zlatna greda in Metce. Le na prvih osmih upravah so naši delavci in sicer, kakor že omenjeno 995. Direkcija veleposestva je v Kneževem, to je skoraj tik madjarske meje. Zemlja je zelo rodovitna, skoraj premočna. Veleposestvo obsega največ orne zemlje, travnikov je malo, dosti je tudi gozda, v katerem živi vse vrste divjadi in v katerem je znano kraljevo lovišče. Za Avstroogrske je to veleposestvo pripadalo Frige hercegu, kateremu sta ostali na madjarskem le dve upravi. Kaj pridelujejo? Največ seveda pšenice. Letno pridelajo okrog 400 vagonov, prejšnja leta več. Sedaj so namreč začeli gojiti na veliko tudi konoplje in lan. Zelo dosti imajo tudi sladkorne pese in precej koruze ter ječmena. Rži sejejo le neko malenkost, aje in prosa sploh ne, dosti ovs, krompirja malo, le za hrano delavcem. Svinje redijo tu le s koruzo. To je skoraj vse. Izvrstna je na tem veleposestvu tudi živinoreja in svinjereja, ogromno količino imajo tudi ovac. Na upravah imajo do 300 prvovrstnih krav. Je torej razumljivo, da uspeva tudi mlekarstvo. Na vsaki upravi imajo malo mlekarne, kjer takoj mleko očistijo in ohladijo in pošljejo v centralno, veliko mlekarne v Beli Manastir. Sem v centralo pride dnevno nič manj kot 11.000 litrov mleka. Tu se delajo vsi mlečni proizvodi na veliko. Kravam-mlekaricam posvečajo zelo veliko skrb.

Svinje »mangalice« — vse plemenske — na paši.

V mali mlekarji v Malem Kneževem je uslužben naš domaćin iz Trnja. Je že deset let tu, služi mesečno 300 Din in nekaj v blagu. Ima pri sebi tudi ženo in dve hčeri, ki tudi nekaj zaslužijo kot dnevničarji. Pa jih vleče domov, na domačo grudo in med domače ljudi. Posebno mi si želi domov radi otroci, pravi, da je skoraj nemogoče vzgojiti dekleta dobro, ko pa je vse okrog okuženo in nikjer dobrega vzgleda. Svinj imajo povsod dosti in zelo lepe. So vse tako zvane mangalice, ki sicer počasi razstoj, a so izvrstne špeharice. V klavnicah sem gledal take svinje, ki so bile skoraj bolj široke kot dolge, tehtajo tudi do 300 kg. V Belem Manastiru je zelo velika, moderna klavnica, seveda taka ne kot Benkova v Soboti. Imajo na vagonih masti, prodajajo jo razmeroma poceni, po 12 Din kg, v Soboti po 14—15 Din. V istem prostoru je tudi veliko dela z izdelovanjem mila.

Veleposestvo ima seveda tudi lastno sladkorno tovarno. Tudi od kmetov kupujejo sladkorno peso in jo predelujejo v sladkor.

Ob taki količini žita je potreben tudi temu primeren mlin. In res ga imajo v Kneževem. Nadmlinar je Slovenec, ki je zelo prijazen in mi je do podrobnosti razkazal vse v mlinu. Ta mlin lahko zmelje dnevno do 5 vagonov, pa te možnosti navadno ne izrabijo. Mlin pa ni moderen, so drugi pripravljeni v bližini boljši. Sicer ima nadmlinar lep načrt za modernizacijo, pa pravijo, da »nema para«. Okrog 150 vagonov pšenice porabijo za lastno uporabo — vsi delavci in uradniki. Vse ostalo pa zmeljejo in prodajo. Sosedni mlinarji se pritožujejo, da jim ta državni mlin dela veliko kon-

kurenco, ker ni obdavčen. Koruze veliko ne meljejo, jo kar tako prodajo.

V Kneževem imajo tudi velike delavnice, skoraj tovarne in sicer: kovaško, kolarsko, mizarstvo, ključavničarsko in sploh vse, kar potrebujejo pri svojem veleposestvu. Te obrtnike — je tudi več Slovencev — plačajo po 30 do 40 Din in čez, pač po kvaliteti. Delajo dnevno osem ur.

Za Avstroogrske je bilo tu vsega okrog 40 uradnikov oziroma uslužbencev. Danes jih je zaposlenih okrog 130, največ seveda na direkciji. Vsi marof in vse puste ter druga poslopja so še iz časov Avstroogrske. Poslopje direkcije, ki je enonadstropno, je sicer staro, vendar prostorno in na lepem kraju. Pa se menda kakemu inšpektorju ni zdelo več primerno za sedanjí čas in zdaj dozidavajo novo poslopje za direkcijo, moderno, ki bo stalo približno 3 in pol milijona. Mislim, da to ni tako nujno potrebno, ko pa uradujejo le 6 in pol ure. Posebno pride človek do tega prepričanja, če gleda delavska stanovanja. Še večja krivica se nam to zdi, če se res zida iz fonda za javna dela. Tik stare »direkcije« stoji tudi nova, hipermoderna pravoslavna cerkev, ki je stala državno 1 in pol milijona Din. Cerkev je znotraj mala kot kaka kapela, a je vse dragoceno. Zanimivo je, da je pri oltarju naslikana Marija kar štirikrat. Slikarja je izvrstna. Nismo proti pravoslavni cerkvi, ne, naj se nudi tudi maloštevilnim vernikom prilika za službo božjo, ampak poudarjamo to, da bi naj prispevali za cerkev verniki, predvsem uradniki (drugi skoraj ni), ki bi od svojih tisočakov lahko pogrešili kakega jurja. Če si katoličani sami morajo zidati cerkve, zakaj bi država trosila tam, kjer ni potrebno. Službo božjo imajo samo od slučaja do slučaja, stalnega dušnega pastirja nimajo.

(Dalje prih.)

Sport

Šport - vir moči in veselja

Še vedno se dobijo ljudje, ki so proti športu, ki nočejo verjeti, da telesne vaje, če jih pametno gojimo, koristijo našemu zdravju, da oblikujejo naše telo in so izredno učinkovito vzgojno sredstvo za mladino, če je vodstvo telesne vzgoje poverjeno športnim strokovnjakom. Ni važno, katere športne panoge gojimo, nujno potrebno je le, da se redno in sistematično bavimo s športom. In kar je še važnejše: redno na prostem, da se dovaja v pljuča vedno svež zrak. Pri vseh telesnih vajah je namreč največ vredno, da more dopustiti človeško telo čim več zraka k sebi in da je čim bolj sproščeno vsakdanje obleke, kot na primer pri kopanju in plavanju.

Za športnimi vajami tiči velika resnost. Potrebna podrejenost, vrstitev v posebne formacije, redno in solidno življenje, koncentracija, vse to močno in pa blagodejno vpliva na splošni razvoj mladega človeka. Pri tem ne smemo pozabiti na krepitev volje in značaja, ki se morala ravno v odločilnih trenutkih uveljaviti. In še nešteto drugih vrtil bi lahko našli pri pravem športu, katere se nudijo mlademu fantu in mlademu dekletu. Dobijo se še vedno ljudje in med temi je celo precej izobražencev, ki kažejo na zle posledice športa. Oni vidijo predvsem sončne strani — katerih žal res ni malo v današnjih športnih vrstah — in se opirajo v glavnem na najbolj žalostne slučaje, kar jih moremo dobiti med športom; za molčijo pa previdno vse dobrine, ki jih ima človeški rod od telesnih vaj. Kakor sploh v človeškem življenju, tako tudi v športu preradi gledamo posamezne slučaje in se te posploši neglede

VII. balkanske igre v Atenah

V dneh od 27. septembra do 4. oktobra t. l. se vrše v Atenah VII. balkanske igre, katerih se udeležijo šest balkanskih narodov, in sicer Albanija, Bolgarija, Grčija, Jugoslavija, Rumunija in Turčija. V Grčiji vlada za te igre vselej veljansko zanimanje, saj je atenski stadion, ki more sprejeti 60.000 gledalcev, po večkrat napolnjen.

Jugoslavija, ki je pri igrah v poslednjih letih zasedla drugo mesto tesno za Grčijo, se tudi letos udeležijo s svojo ekipo teh, za Balkan največjih športnih prireditelj. Ako bo naša reprezentanca polnoštevilna, smemo upati na najboljši uspeh; ako bo pa okrnjena — izgleda, da nekateri najboljši ne bodo mogli dobiti potrebnega dopusta — potem se bomo morali zadovoljiti tudi topo, samo z drugim mestom.

Našo reprezentanco bodo predvidoma sestavljali naslednji atleti:

100 m: Bauer, Augustin; 200 m: Bauer, drugo mesto se bo odredilo naknadno; 400 m: Gaber-

„ERVI“ peresa domač izdelek

Peresa „ERVI“ izdelana so iz najboljšega švedskega jekla! Kakovost „ERVI“ peres je enaka renomiranim angleškim izdelkom!

„ERVI“ peresa za šole:

Triglav št. 100 S aluminij
Durmilor „ 105 S aluminij
Drava „ 170 B klaps
Iris „ 550^{1/2} — 5 za
ornamentno pisavo

„ERVI“ peresa za pisarne:

Adria št. 110 S aluminij
Exstra „ 1110 S aluminij
King „ 210 S aluminij s kuglico

„ERVI“ peresa se dobe povsod!

Knjigarne in papirne trgovine Vam rade ustrezajo z „ERVI“ peresi!
„ERVI“ peresa se dobe v različnih oblikah, za vse pisave in za vsako roko!
Ne pozabite torej: „ERVI“ peresa za šole in pisarne!

1. oktobra 1936: Igrišče Panhelerijskega kluba. 17. oktobra: Suvanje kladiva.

2. dan 3. oktobra 1936.

16: Tek 400 m zapreke (fiz.); metanje diska, svob. stih; skok v dalj; 16.15: tek na 200 m (fiz.); 16.30: tek na 3000 m; 17: tek na 400 m zapreke finale; 17: metanje kopja; 17.15: tek na 200 m finale; 17.45: balkanska stafeta.

3. dan 4. oktobra 1936.

14.45: Odhod jekalečev maratona iz Maraton-skega polja; 16: tek na 400 m (fiz.); skok s palico; metanje diska hel. stih; 16.20: tek na 1500 m; 16.40: tek na 400 m finale; 17: Stafeta 4x100 m; tro-skok; 17.20: tek na 3000 m, steeple case; 17.40: prihod maratoncev; 18: razdelitev nagrad.

Štore: Konjice 4:2

Dne 13. septembra 1936 je gostoval SK Slov. Konjice v Štoreh ter igral nogometno tekmo proti SK Štore. Rezultat je bil 4:2 (štiri proti dva) za SK Štore. Rezultat ne odgovarja igri, ker sta oba kluba bila enakopravna. Sodnik ni bil dorasel svoji nalogi, posebno ne pri enajstmetrovkah, katerih je dosodil kar štiri (tri za Štore, eno za Konjice). Konjičani so bili lepo sprejeti.

Celjski sport

Začetek prvenstvenega tekmovalstva v Celju bo v nedeljo dne 20. t. m., ko bosta nastopila stara rivala SK Celje in SK Atletik. Ob 16. se bo namreč vršila na igrišču pri Skalni kleti med novima kluboma prvenstvena prvotredna nogometna tekma, za katero vlada med celjskim športnim občinstvom razumljivo zelo veliko zanimanje že sedaj.

SK Vrhnika: Medklubske kolesarske dirke se vrše neprekinjeno v nedeljo 27. t. m. in ne 20., kakor je bilo pomoloma javljeno, ker se vrši 20. avgust, državno prvenstvo »A« skupine na progi Ljubljana-Zagreb.

Poizvedovanja

Zgubil sem dve bal papirja od petka na soboto od Vrhnike do Krške vasi. Pošten najditelj se naproša, da javi proti nagradi na upravo lista.

Zgubila se je v soboto železniška legitimacija s sliko na žensko ime. Najditelja se prosi, naj jo proti nagradi odda v upravi »Slovenec«.

Ljubljansko gledališče

Opera — Začetek ob 20

Četrtek, 17. septembra: Dvojno knjigovodstvo, Premijera. Opereta, Izven.

Petek, 18. septembra: Zaprtje.

Sobota, 19. septembra: Trubadur. Gostuje tenorist Josip Rliavac. Izven.

Nedelja, 20. septembra: Dvojno knjigovodstvo. Opereta. Izven.

Alja Rahmanova:

57

Tovarna novega človeka

Roman.

Teh deset minut! Na enem izmed prejšnjih sestankov so dekleta določila, da morajo vse ostale zapustiti spalnico, če katero izmed njih obišče kak moški. Toda deset minut je bilo po mnenju Mironove dovolj; če so zahtevale več, je to že močno dišalo po meščanski ljubezni, po ljubezni, ki je nujno v zvezi z najbolj zaničevanja vrednimi nagoni. In kaj naj nastane iz naše komunistične družbe, si je belila Mironova glavo, če zapleni človeku toliko moči ljubezen, ki v življenju komunistu prav za prav ne sme mnogo pomeniti. Oh, kako težko je prepričati ljudi, da se novo življenje temeljito razlikuje od starega, in da v življenju novega človeka ni mesta za buržujsko ljubezen, kar so si jo izmislili meščani samo za to, da bi obdali naravne biološke potrebe z neko begajočo meglo in na ta način odvrnili delavski razred od njegove prave naloge — od razrednega boja.

Danes je nameravala Mironova napraviti mogočen korak naprej v področju biološkega razlaganja medsebojnih spolnih odnosov. Za pomoč si je vzela Kolontajevo, ki je bila vendar resnična, prava komunistka; ona bo pač točno vedela, kam spada ljubezen. Izbrala si je njeno pripovedko »Ljubezen treh rodov«, ki je vzbudila pri dekletih največje zanimanje. Ko je Mironova brala o junakinji Genji, je po vsakem stavku nekoliko prenehala, zakaj vse te besede naj bi dekleta sprejela vase kot pravilo, kot zakon za novo življenje. Junakinja Genja zanesi z drugim možem svoje matere in odpravi plod, ker baje nikakor nima časa za otroka. Ko jo njena mati

izprašuje glede tega, ji hči odgovarja, da ne ve točno, kdo je otrokov oče. Mati je osupla, hčerka pa ji pojasnjuje:

»To je vendar vse tako preprosto; in končno... saj ne nalaga nikakih dolžnosti. Ne razumem, mati, kaj te tako vznemirja... Dokler si medsebojno ugačava, ostaneva skupaj; ko to mine, greva narazen. Nihče ni pri tem nič izgubil — le zaradi splava je treba prekiniti delo za dva, tri tedne... To je vsekakor neprijetno, ampak tega sem pač sama kriva; v bodoče bom pač bolje pazila!«

Tovariš Mironova je po vrsti zmagovalno pogledala poslušalke.

»Kaj pa je to?« je vprašala ena izmed delavk razočarana. »Moja mati je bila tudi vdružen poročena in njen mož se mi je približal s sličnimi nameni. Prav lahko bi ga imela rada, a mislila sem si, da bi bilo sramotno, če grenim srečo lastni materi. Potemtakem sem ga odslavila za prazen nič! Po komunistični razlagi bi na tem ne bilo nič slabega?«

S preplašenimi očmi je pogledovala po svojih tovariškah.

»Poslušajte dalje!« je zapovedala Mironova in preslišala dekletovo vprašanje. Brala je dalje razmišljanja mlade komunistke, ki je svoji materi razlagala da bi se ta gotovo manj zgražala nad takimi ljubavnimi zadevami, če bi se tikale njenega sina. »Zakaj torej obupuješ nad mojo nenravnostjo?« je govorila junakinja Kolontajeva; »zagotavljam ti, da sem prav takšen človek. kakršnen bi mogel biti moj brat. Svojih dolžnosti se zavedam popolnoma in poznam svojo odgovornost do stranke. Toda kakšno zvezo pa imajo stranka, revolucija, belogardistična fronta, polom in vse to, kar si mi navedla —

s tem, če se jaz poljubljam z Andrejem in še s kom drugim?«

S povzdignjenim glasom je Mironova brala besede, ki jih je Genja odgovorila na materin očitek, češ da je pozabila nanjo:

»Ali se kaj spremeni? Saj si vendar sama hotela, da se zbližava; veselila si se, da sva si postala prijatelja... kje pa je meja medsebojne zaupnosti? In zakaj smemo sklepati duhovna prijateljstva, se med seboj razgovarjati, smejati, misliti — le poljubljati pa se ne smemo?... To je vendar nečedno prizadevanje za posest! Iz tebe govori meščanska vzgoja starih mamic — poleg tega pa je to tudi krivično!«

Tovariš Mironova je nekajkrat ponovila zadnji stavek. Potrebno ji je bilo to za pomirjenje njenih lastnih čustev, kajti sama sebi ni mogla med branjem prikriti sumljivih malomeščanskih občutkov, ki so se ji vzbujali v srcu za mater, ki ni mogla razumeti početja svoje hčere in se je zato čutila najgloblje užalosteno. — Mati junakinje je vprašala dalje:

»Kaj naj bo to sedaj? Razbrzdana pohotnost, brez vsakega moralnega zakona? Ali nazori, prikljani iz novega življenja in porojeni iz nalog gradečega razreda? Nova morala?«

Ce je Mironova trenutek prej še omahovala, je sedaj, ko je brala te besede, vedela čisto za gotovo, da to je bila nova morala, novo življenje, ki se mu morajo vsi brezpozorno podvreči! In s kakim ponosom je brala sedaj besede Genje:

»Da se zaljubiš — za to ni časa!«

Mironovi je bilo sedaj jasno, da za nič na svetu ne sme dopustiti, da bi se čas za posete raztegnil od desetih na petnajst minut. Kot kaka prerokinja je zrla na poslušalke, ko je brala dalje:

Celoletna naročnina na: 132.- ali mesečno Din 11.-
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.-
Kotmos
Jugoslovanska knjigarna

TAPETNIŠKA TVRDKA

Fr. JAGER

se z današnjim dnem

PRESELI

v svoje lastne prostore

na Sv. Petra cesti 17

ter se p. n. naročnikom priporoča za nadaljno naklonjenost.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstice po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službenicejo

Kmečko dekle
vajeno domačih del, išče zaposlitve. — Polzeve se v čestnem salonu »Panči«, Kongresni trg 3. (a)

Kuharico

pridno, pošteno in zanesljivo, vajeno meščanske kuhinje ter gospodinjstva dela, se takoj sprejme pri trgovski osebni na deželi. Reflektira se na samostojno moč. Ponudbe na inšerati odd. »Slovenec« pod »Varčna in snažna« 13687. (a)

Blagajničarka

pridna, vešča in zanesljiva, z dobrimi sprječevali ter po možnosti z nekaj kavelji, se išče za Register blagajno. Vprašati v gostilni »Ora« Martin Ederjanec, Zagreb, Frankopanska ulica 13. (b)

Sodarskega pomočnika

sprejme takoj Josip Ogorevec, sodar, Brežice. (b)

Izkušeni gradbeni polir

se takoj sprejme. Ponudbe je poslati upravi »Slovenec« pod šifro »Izkušeni polir« 13692. (b)

Pouk

Nemščino
od osnovnih začetkov do popolnega obvladavanja poučuje profesor dr. Svoboda, Tavčarjeva 1. u

Denar

A. Planinšek
agencija bančnih in kreditnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/1, telefon 35-10. Vam posreduje vse bančne posle, nakup in prodajo vrednostnih papirjev najkvalitetneje takoj v gotovini.

Kupimo

Mlin za mletje opek, glinelaščem takoj. — Prazne vreče kupujem. — Ponudbe na Ogenit, Ljubljana, Kolodvorska 18. k

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, uvelir, Ljubljana, Wolfova ulica st. 3.

Sirite »Slovenec«

Auto-motor

Tovorni 5 tonski avto
rabljen, na bencin, nafta ali oglje, kupimo. Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Avtomobil 5000« - 13690.

Prodamo

Kolesa in šivalni stroji
najboljše nemških tovarnih in najbolj poceni dobite samo v Novi trgovini na Tyrševi cesti 36. (1)

Dalmatinske smokve

za jelo, okusne, letošnje, nudi po 5 Din kg Sever & Komp., Ljubljana. (1)

Holandske cvetne gomolje

hiacint, tulipanov, narcis, krokusov itd. nudi Sever & Komp., Ljubljana. Zahtevajte cenik! (1)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Kari Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (1)

Za šolarje

vseh vrst obleke, pumpare, perilo itd. v največji izbiri dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Skungs

kakor tudi vse ostalo kuhinjsko prodaja in izdeluje najugodnejše krasar Josip Dolenc, Sv. Petra cesta 19, tel. 22-62.

Kislo zelje, repa

novo prvovrstno, in glave za zdarno v sodčkih dobavlja vsako množino po brezkonkurenčni ceni

GUSTAV ERKLAVEC

Ljubljana-Kodeljevo, Povšetova 10, tel. 25-91.

CITAJTE IN SIRITE »SLOVENEČ«

Izbira ni ležka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupno-močnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENEČ«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Stanovanja

ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
in kuhinjo oddam. Kapiteljska ulica 7-1. (č)

Dvosobno stanovanje

komfortno, oddam za 550 Din. — Vprašati: Trafika pasaza. (č)

Štirisobno stanovanje

z vsemi pritlikalnimi se odda s 1. oktobrom za ceno 1228 Din v palači Delavske zbornice na Miklošičevi cesti 22. Informacije se dobe v knjigovodstvu zbornice. (č)

ODDAJO:

Lepo sončno sobo
meblirano, oddam. Kapiteljska ulica 7-1. (s)

ISČEJO:

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom nezvezano, visoko pritličje, išče starejši gospod pri boljši družini brez otrok v mirnem kraju mesta. — Dopolne na upravo »Slov.« pod: »Ves dan odsotne« štev. 13678. (s)

Posrestva

Droben oglas v »Slovenec« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pa kupca ti s knjižico (a)

Dvonnadstropno hišo

zelo solidno in dobro ohranjeno prodam v sredini mesta. Naslov pove uprava »Slovenec« pod štev. 13660. (p)

Razno

10 dinarjev
vas stanejo tri legitimacijske slike. — Leica film Pavlovčič, Poljanska 12

Premog,

drva, oglje dostavlja na dom
Bartol Anton, Tyrševa 46, telefon 35-46

Rastline za alpinum

dobite veliko cenejše kot iz inozemstva. — V zalogi imam tudi Juniperus, Chamæcypariss itd.
Vrtnarstvo
Adolf Vatovac
Vravor trg pri šentpeterskem mostu

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva c. 5 v paviljonu

lahko plačate naročnino za »Slovenec«, »Domo-liuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

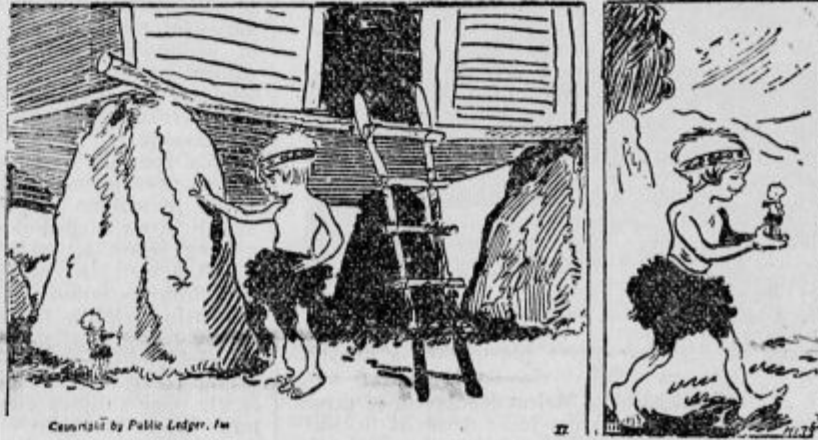
Tinček in Tonček v Atlantidi

158.

Tinček napravi zanimiva odkritja.

Velikanov sin je nato Tinčka odnesel v vas. Hiše velikanov so bile neznansko čudno zgrajene. Stale so na štirih visokih skalah, namesto stopnic pa so imeli k vhodu prislone leste. Pred eno izmed takšnih koč je sedel star velikan z dolgo brado in pipico v ustih. »Dedek, poglej, kakšni srčkani stvarci mi je podaril oče!« je rekel velikanov sin in mu pokazal Tinčka in kuža Mukija. »Jej, jej,« se je čudil dedek in zmajal z glavo. »Nikoli bi ne bil verjel, da živijo na svetu takile drobljanci, če jih zdajle ne bi videl na lastne oči.«

Tinček si je z zanimanjem ogledoval prečudne kočice na skalah. Potem pa je prislone k ustom dlani in zakričal svojemu velikemu spremljevalcu: »Aha, zdaj pa že vem, za kaj so rabili takele skale! Povedati ti moram, da so si še dolga tisočletja pozneje naši učenjaki zaman belili glave, odkod izvirajo te skale. Ali bodo strmeli, ko jim bom to reč razkril!« Velikanov sin ga je nekaj časa pozorno poslušal, potem pa je odgovoril: »Tako čudno govoriš, da ne razumem niti besedice. Pa naj bo kakorkoli že. Srčkan fantek si pa le in lahko mi verjameš, da boš ostal pri meni do smrti!« »No, to bomo pa že še videli!« se je zvito nasmehnil Tinček.

Suhe gobe

(jurčke) kupim. Fr. Bachofner, Morgenstr. 11, Zürich 4. (Švica).

Vse šolske potrebščine

kupite najceneje v trgovini H. NIČMAN LJUBLJANA, KOPITARJEVA UL. 2

Zahvala

Vsem, ki so s tako izredno mnogobrojno udeležbo pripomogli, da je imela naša dolgoletna kuharica, gospodična

Ana Jug

tako veličasten pogreb, naša iskrena zahvala. Posebno zahvalo smo dolžni č. duhovščini, sestram usmiljenkam, č. šolskim sestram in vsem, ki so pokojnico spremlili na zadnji poti. — Iskrena hvala tudi vsem darovalcem lepega cvetja.
Celje, dne 15. septembra 1936.
Rodbina Jagodič.

+

Zalostni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je zapustila po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, naša srčno dobra in skrbna soproga, mama, stara mama, tašča in teta, gospa

Ivanka Leskovic roj. Koblar

soproga pekarskega mojstra v sredo ob 10 dop., v 75. letu starosti. Blago pokojnico spremimo k večnemu počitku v petek ob pol treh popoldne iz hiše žalosti, Opekarska cesta 8, na pokopališče k Sv. Križu. Priporočamo jo v molitev!
Ljubljana, dne 16. septembra 1936.
Jakob Leskovic, soproga; Adolf, Ivan, Jože, sinovi; Marija roj. Pavlin, sinova; Bogdan, Verica, vnuka, in ostalo sorodstvo.

+

Umrli je boguvidano naša ljubljena, zlata mama, stara mama in tašča, gospa

Amalija Hartman

dne 16. septembra, v 80. letu svoje starosti. Pokopali jo bomo v petek, dne 18. septembra, ob 10 dopoldne na pokopališču v Vel. Laščah.
Velike Lašče, Ljubljana, Zenica, dne 16. septembra 1936.
Zalujoče rodbine: Hartman, Šbil, Kordiš.

+

Umrli nam je, previdena s sv. zakramenti, naša zlata mamica, predobra sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Marija Likozar roj. Gros

vdova po nadučitelju v p. Pogreb bo v četrtek, dne 17. septembra ob pol štirih iz hiše žalosti, Prečna ulica št. 2, na pokopališču k Sv. Križu. Ohranimo jo v častnem in trajnem spominu!
Ljubljana-Kranj, dne 16. septembra 1936.
Globoko žalujoči rodbini LIKOZAR, COF

Zahvala

Za množične izraze iskrenega sočutja ob prebriski, tako tragični izgubi našega predobrega očeta, starega očeta, brata, strica, tasta, gospoda

Ignaca Vrabiča st.

izrekamo vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremljali na zadnji poti, najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, g. ministru Ivanu Vesenjaku za iskren nagovor pri Lurški kapeli in na pokopališču, g. dr. Ogrizku Antonu, odvetniku v Celju, g. dr. Leskovcu, odvetniku v Rogatecu, za poslovljeni nagovor v imenu občine Rogatec, g. dr. Brejcu, odvetniku v Ljubljani, g. dr. Ogorevcu, zdravniku v Rogatecu, g. dr. Podnebšku, notarju v Rogatecu, ter g. županu Gajserju in vsem občinskemu odboru, gg. učiteljsstvu v Stopercih, pevcem iz Majšperga in Stoperc, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja. V veliko tolažbo nam je bila pri pogrebu tako množična udeležba prijateljev in znancev iz bližnje in daljne okolice kot jasn dokaz, kako je bil priljubljen. Prisrčna hvala!
Stoperca, dne 14. septembra 1936.
Zalujoči ostali.